

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

Den 29. januar 2007
J.nr. 3947.274 [24.TEL.OTN] MR/ck

DSI's høringssvar til høring over udkast til forslag til lov om Klagenævnet for Ligebehandling

Indledende bemærkninger

DSI er meget positiv overfor et forslag om at nedsætte Klagenævnet for Ligebehandling. DSI mener, det vil styrke ligebehandlingen af mennesker med handicap, at det nu er muligt at få sager om forskelsbehandling afgjort administrativt, og at man ikke alene er nødsaget til at gå til domstolene, som det er tilfældet i dag.

DSI mener, at klagenævnets beføjelser bliver for indskrænkede, hvis klagenævnet kun kan forholde sig til diskrimination i forhold til dansk ret. Danmark indgår i internationale sammenhænge, f.eks. i EU, som har mulighed for at beslutte regler/forordninger om forbud mod diskrimination, som er gældende og forpligtende for Danmark. Det er vigtigt, at et klageorgan også skal kunne varetage behandlingen af klager i forhold til sådanne regler. Der findes allerede i dag forordninger fra EU, som har til formål at beskytte mennesker mod diskrimination. Hvis ikke det sikres, vil der være mennesker som udsættes for forskelsbehandling i forhold til kvaliteten af behandlingen af deres klager over diskrimination.

Ligeledes finder DSI det nødvendigt, at også kommende dansk lovgivning om forskellige former for diskrimination skal være omfattet af klagenævnets kompetence – f.eks. som følge af den kommende FN konvention. Det er nødvendigt, at kompetencen samles ét sted. Hvis ikke det sker, vil det blive vanskeligt for de enkelte mennesker, som oplever sig diskrimineret, at finde ud af, hvor de evt. skal klage, og hvordan en klage skal indgives.

DSI mener samtidig, at det fremsendte udkast til lovforslag rummer en række alvorlige mangler, som kan få store konsekvenser for mennesker med handicap, som netop er en gruppe, der er tiltænkt gavn af klagenævnet. I organiseringen af klagenævnet er det bl.a. nødvendigt at medtænke, at nogle mennesker med handicap ikke har de samme ressourcer – f.eks. kognitive ressourcer – som andre mennesker er i besiddelse af.

Ligebehandling - også i forhold til at kunne indgive en klage

DSI mener, klagenævnet skal gives mulighed for, efter begæring, at foretage mundtlig behandling (§ 4) – både i sekretariatets forberedelse af sagen, som det bl.a. kendes fra Ankestyrelsen (jf. bekendtgørelse om forretningsorden for Ankestyrelsen, § 14 stk. 3), og i selve nævnet. Personer, der er direkte involveret i den enkelte sag, skal kunne høres ved fremmøde for sekretariatet og nævnet. Der er grupper af mennesker med handicap, der vil blive hørt bedst muligt ved en mundtlig behandling.

Det er DSI's erfaring, at der behov for at kunne forklare sig for det klagenævn, som skal behandles ens sag, da nævnet ofte ikke har de fornødne forudsætninger for at kunne sætte sig ind i, på hvilke måder en person er diskrimineret på baggrund af sit særlige handicap i sin særlige livssituation. Det kan f.eks. dreje sig om personer, som har vanskeligt ved at formulere sig skriftligt.

Ligeledes er der nogle grupper af mennesker med handicap, der har problemer med selv fuldt ud at forstå, identificere og efterfølgende skriftligt eller mundtligt klage over at være blevet diskrimineret. Det drejer sig bl.a. om personer med hjerneskade, autisme eller udviklingshæmning. Det er DSI's holdning, at også disse mennesker skal sikres en lige adgang til at klage. DSI ønsker derfor, at det tilføjes i lovforslaget, at organisationer skal kunne indgive klage på vegne af de mennesker, som de repræsenterer. Organisationernes ret til at klage skal også sikres, fordi de ofte er i stand til at identificere typiske sager, som kun ses, når man ser på tendenser og ikke alene på individuelle diskriminerende krænkelser.

Endelig mener DSI, at klagenævnets sekretariat skal kunne tilbyde hjælp til egentlig udformning af en konkret klage, og ikke alene rådgive generelt, som det fremgår af de almindelige bemærkninger (side 11). Der er mange mennesker med handicap, som ikke selv er i stand til at formulere og rejse en sag om diskrimination. Det er endvidere således, at mange personer kan have svært ved at se, hvorvidt en krænkelse er omfattet af regler, som beskytter mod diskrimination.

Set i det lys, mener DSI, der er behov for mere end to årsværk til sekretariatet. DSI er meget bekymret for betydningen af, og risikoen ved, at give klagenævnet så få ressourcer. I øvrigt mener DSI, at det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at bedømme, hvor mange sager der vil blive rejst. Men det er vigtigt, at de økonomiske ressourcer tillader en hurtig og samtidig kvalificeret sagsbehandling. I den sammenhæng skal man erindre, at der allerede i dag føres mange sager i forhold til loven om forbud mod forskelsbehandling på arbejdspladsen pga. handicap.

Alene af den grund mener DSI, at det er for få ressourcer, som afsættes til klagenævnets sekretariat.

DSI foreslår endvidere, at der indføres kvalitetsstandarder, herunder minimumsgrænser for sagsbehandlingstid, og at det løbende vurderes, om de tildelte ressourcer står mål med muligheden for at opfylde kvalitetsstandarderne.

Manglende deltagelse fra en parts side (§ 4)

Manglende svar fra en part må ikke kunne føre til, at nævnet opgiver at behandle en sag. I bemærkningerne til § 4 side 24, kan man læse at ”...*Klagenævnet [vil] kunne beslutte, at sagen vil blive afgjort på det foreliggende grundlag eller bortfalde*”. At en sag vil kunne bortfalde, hvis man ikke bidrager til dens oplysning, har en oplagt urimelig virkning. Denne regel kunne føre til, at alle indklagede med dårlig samvittighed eller en svag sag nægter at svare!

Nægter en part at svare, må dette komme vedkommende til skade, idet modpartens fremstilling da bør lægges til grund ved sagens afgørelse. DSI tillægger det afgørende vægt, at § 4, stk. 2 bliver ændret.

Kendskab til handicap

DSI er meget bekymret for, om nævnets sekretariat får det nødvendige kendskab til de forhold, der gør sig gældende for mennesker med handicap. Der er langt fra tale om en homogen gruppe, hvilket forstærker behovet for en sagsbehandling, der ikke blot *kan*, men *skal* indhente sagkyndig viden i sagsbehandlingen. Dette ønsker DSI ændret i lovforslagets § 6. Det er vigtigt, at personer med handicap også sikres de samme rettigheder i forhold til forberedelse af deres sag, som f.eks. ydes via en forberedende involvering af institut for menneskerettigheder i forhold til visse sager.

Ligeledes er det vigtigt enten at gøre en klagers organisation til part i sagen, hvis klager ønsker dette, eller at nævnet benytter organisationer, bl.a. handicaporganisationerne, som sagkyndige med ret til at ytre sig inden for hver deres område.

Yderligere kan DSI pege på, at sager, der drejer sig om mennesker med handicap, skal til udtalelse i Center for Ligebehandling af Handicappede (CLH) eller tilsvarende instanser, der har den nødvendige viden.

Inddragelse af organisationsrepræsentanter

DSI mener ikke, det er rimeligt og hensigtsmæssigt at stille krav om, at alle 9 menige nævnsmedlemmer skal være jurister (§ 2). Formænd og sekretariat bør kunne præstere den fornødne jura, ganske som man kender det i de sociale nævn, Ankestyrelsen og Beskæftigelsesankenævnene. DSI mener, der også i dette klagenævn skal inddrages lægmænd for at sikre, at den rette viden er til stede, når nævnet træffer afgørelser. DSI foreslår derfor, at

lovforslaget ændres på dette punkt, således at der anvendes lægfolk med kendskab til de forskellige diskriminationsområder, f.eks. særlige viden om handicap i sager om handicap og diskrimination, samt anvendelse af repræsentanter fra henholdsvis arbejdsgivers og arbejdstagers side.

Her er det vigtigt at understrege behovet for, at de lægfolk som anvendes, skal udvælges i forhold til sagens fokus, og ved udpegningen skal der tages højde for, om der evt. at tale om diskrimination på baggrund af mere end én årsag til diskrimination.

Yderligere er det ikke muligt med fuldstændig ligelig kønsfordeling blandt 9 menige nævnsmedlemmer, og det bør derfor hedde, at det ”tilstræbes” og ikke ”sikres”.

Diskrimination – bedst at forebygge

Set i et historisk perspektiv er rettighedstilgangen i forhold til handicap mv. forholdsvis ny, og dermed drejer det sig i høj grad om ’ubetrådt’ land. I forhold til det konkrete forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet pga. handicap, er der derfor et stort behov for at lære af de sager, som klagenævnet behandler og afgør. I det lys mener DSI, det er nødvendigt, at organiseringen af klagenævnets arbejde indrettes, så også forebyggelsesdelen og en aktiv formidlingsdel indgår.

Etablering af en følgegruppe

DSI foreslår, at det tilføjes, at klagenævnet skal aflægge beretning (§ 12) til en følgegruppe, der nedsættes af Beskæftigelsesministeren i samråd med Ligestillings- og integrationsministeren. Beretningen skal give et grundigt indblik i udviklingen på forskellige diskriminationsområder og være offentlig tilgængelig.

Følgegruppen skal bestå af repræsentanter fra de grupper, som klagenævnet behandler klager fra (herunder DSI) samt arbejdsmarkedets parter. Følgegruppens rolle er at forholde sig til klagenævnets beretning og være initiativtager i forhold til udarbejdelse af yderligere analyser af ligebehandlingsområdet, iværksætte forebyggende tiltag, skabe synlighed om problemstillingerne f.eks. gennem kampagner og oplysning til arbejdsgivere, borgere mv. Det kan give forebyggelsen en langt mere fremtrædende rolle samt skabe et medansvar blandt de involverede parter, hvilket langt er at foretrække frem for klagesager.

Klagenævnet skal selv kunne rejse sager

DSI finder, at klagenævnet skal have mulighed for selv at rejse sager (egendriftskompetence), da der på ligebehandlingsområdet er behov for en proaktiv indsats. Der er ligebehandlingsproblemstillinger, der er så komplekse og netop har karakter af tendenser, at det er nødvendigt at undersøge, hvorledes problemet hænger sammen, samt foreslå muligheden

for en mere overordnet og helhedsorienteret løsning af problemet. Det kunne f.eks. dreje sig om en lov eller et offentligt tilbud, der viser sig at være diskriminerende.

Det er derfor meget beklageligt at konstatere, at dette lovforslag er et tilbageskridt i forhold til de muligheder, som i dag findes for klager som følge af racediskrimination. Dette nævn har i dag kompetence til af egen drift at sætte undersøgelser i værk. Sådan skal det også være med det nye samlede klagenævn.

Klagenævnets muligheder for sanktioner

Klagenævnet kan ifølge lovforslaget tildele den forurettede en godtgørelse (§ 1). DSI er enig i, at klagenævnet i tilfælde af retsbrud bør kunne tilkende klager en skønsmæssig godtgørelse, også for ikke-økonomisk skade. Eksempelvis bør et menneske med et handicap, der får medhold i en sag om at manglende ansættelse er forskelsbehandling pga. pågældendes handicap, have mulighed for at få tilkendt en erstatning. Hvis et økonomisk tab kan bevises, bør klager herudover have tilkendt erstatning for et sådant tab.

Hvis der i praksis udvikles forskellige takster for godtgørelse for forskellige typer af retsbrud, bør sådanne takster ikke absorbere økonomisk tab.

Klagenævnet som mægler

Endelig mener DSI, det er vigtigt, at klagenævnet kan spille en aktiv mæglende rolle og ønsker derfor, at det tydeligt af lovforslaget fremgår, at Klagenævnet har en forpligtelse til at forsøge at skabe forlig mellem partnerne. (I § 11 stk. 3 omtales "*Klagenævnets afgørelse og forlig*", men DSI mener ikke det er klart, at Klagenævnet kan indgå forlig).

Hvis dette svar giver anledning til spørgsmål, er ministeriet naturligvis velkommen til at henvende sig til DSI for supplerende oplysninger. Kontaktperson i DSI, arbejdsmarkedspolitisk konsulent, Mette Raun, kan træffes på tlf.: 3638 8570 eller e-mail: mr@handicap.dk.

Med venlig hilsen

Stig Langvad
formand